

Jaarverslag DVO

Participatiewet en aanverwante dienstverlening,
Wet op de gemeentelijke Schuldhulpverlening en
de Wet inburgering

2022

Door:

Alphen aan den Rijn

Inleiding.....	3
Leeswijzer	3
1. Algemeen beeld Participatiewet.....	4
1.1 <i>Beeld van het ‘bestand’</i>	4
1.2 <i>Beeld van de instroom en uitstroom</i>	7
1.3 <i>Klachtenprocedure en overzicht</i>	12
2. Inkomensondersteuning Participatiewet.....	13
2.1 <i>Participatiewet – uitkering levensonderhoud</i>	13
2.2 <i>Bijzondere bijstand en minimaregelingen</i>	14
2.3 <i>Controle en Handhaving Controle</i>	16
2.4 <i>Debiteurenbeheer (voorheen Terugvordering en verhaal)</i>	19
2.5 <i>Besluit bijstandsverlening Zelfstandigen (BBZ)</i>	19
3. Arbeidsparticipatie.....	20
3.1 <i>Arbeidsparticipatie</i>	20
3.2 <i>Sociaal ontwikkelbedrijf Rijnvicus</i>	21
3.3 <i>Klanttevredenheid</i>	22
3.4 <i>Klantroute Sociale Activering</i>	23
4. Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening	25
4.1 <i>Helpdesk Geldzaken (preventie)</i>	25
4.2 <i>Schuldhulpverlening</i>	25
4.3 <i>Inbesteding schuldhulpverlening</i>	26
5. Wet inburgering 2022.....	27
6. Projecten en ontwikkelingen.....	28
6.1 <i>Uitvoeringsagenda Participatiewet</i>	28
6.2 <i>Overige ontwikkelingen in 2022</i>	30
6.3 <i>Samenwerking in de Arbeidsmarktregio Holland Rijnland</i>	31
6.4 <i>Bijzondere bijstand: uitkering energietoeslag</i>	32
6.5 <i>Vereenvoudigde Bbz tijdens coronacrisis (Bbz- light)</i>	32
6.6 <i>Jeugdwerkloosheid actieplan</i>	33
7. Vooruitblik 2023.....	35
7.1 <i>Jaarplan Participatiewet</i>	35
7.2 <i>Wetgeving</i>	36
7.3 <i>Inbesteden uitvoering Schuldhulpverlening</i>	37
7.4 <i>Wet inburgering</i>	37

Inleiding

De gemeenten Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem en Nieuwkoop hebben een Centrumregeling Participatiewet met elkaar getroffen om vorm te geven aan de samenwerking op het gebied van de Participatiewet en aanverwante dienstverlening, de Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening en de Wet inburgering. Nadere afspraken over deze samenwerking zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst.

Voor u ligt het jaarverslag van gemeente Nieuwkoop over de periode januari 2022 – december 2022 met hierin gegevens over de uitvoering van de Participatiewet, Schuldhulpverlening en Inburgering. Volgens de afspraken is dit zowel een cijfermatige rapportage als een inhoudelijke rapportage. Waarbij we het verhaal achter de cijfers of verhalen uit de uitvoeringspraktijk geven. Ook geven we zoals altijd actuele informatie over de lopende projecten.

Leeswijzer

De rapportage heeft betrekking op de gemeente Nieuwkoop. In sommige tabellen staan ook de cijfers van de gemeente Kaag en Braassem en gemeente Alphen aan den Rijn vermeld, zodat de gemeenten om het Rijnstreek beeld weer te geven. Als er geen gemeentenaam wordt genoemd, hebben de cijfers betrekking op Nieuwkoop.

1. Algemeen beeld Participatiewet

1.1 Beeld van het 'bestand'

Op basis van CBS-cijfers heeft in Nieuwkoop 0,8% van alle inwoners (2022: 29.304) een Participatiewet uitkering. Ten opzichte van het aantal huishoudens (2022: 12.100) heeft 1,9% een Participatiewet uitkering. Het landelijk gemiddelde (2022) is 4,2% (8,1 miljoen huishoudens waarvan 341.000 huishoudens een bijstandsuitkering ontvangen). Het niveau van Nieuwkoop ligt daarmee ver onder het landelijk gemiddelde.

In onderstaande tabel vindt u de stand van het aantal bijstandsuitkeringen per kwartaal. Het aantal uitkeringen is lager dan het aantal mensen dat door ons als klant (tabel 2) wordt aangemerkt. Dat komt omdat er sprake kan zijn van partneruitkeringen: twee mensen, één huishouden, en dus geregistreerd als één volledige uitkering.

Tabel 1: Aantal bijstandsuitkeringen per einde Q1, Q2, Q3 & Q4 2022

	2022	Ontwikkeling t.o.v. voorafgaand kwartaal	2021
Q1	236	Plus 4	229
Q2	236	Gelijk gebleven	236
Q3	232	Min 4	233
Q4	231	Min 1	232

Het bestand is dit jaar licht gedaald. Nadat begin 2022 voor de drie gemeenten samen sprake bleek van een groeiend bestand is een actieplan opgesteld om deze ontwikkeling om te buigen (zie ook projecten). De uitvoering daarvan is gericht op het totale bestand van de drie gemeenten samen. Een 1 op 1 verband is hierbij moeilijk vast te stellen, maar de omslag naar een dalend bestand is in deze periode wel gerealiseerd.

Hoewel er al enige tijd sprake is van een sterk aantrekkende economie zien we dit niet vertaald in een grote daling van het aantal uitkeringsgerechtigden. We moeten constateren dat de kansen die de economie biedt voor een groot deel van onze uitkeringsgerechtigden nog steeds buiten bereik blijven, doordat vraag en aanbod niet op elkaar aansluiten.

Tabel 2: Leeftijdsofbouw

Leeftijdscategorie	31-12-2022	31-12-2021
18-27	29	34
27-35	58	59
35-45	68	66
45-55	62	52
55-65	60	62
>65	11	7
Totaal	288	280

Zoals eerder gezegd is het aantal mensen dat begeleiding krijgt op grond van de Participatiewet groter dan het aantal verstrekte uitkeringen. Wat opvalt is dat de daling van het bestand vooral plaats vindt in de leeftijdsgroep tot 35 jaar. Een geleidelijke veroudering van het bestand vindt plaats. Qua gezinssamenstelling is het aantal echtparen als enige categorie gestegen. Dit blijkt uit de tabellen 2 en 3.

Tabel 3: Gezinsamenstelling

Gezinssamenstelling	31-12-2022	31-12-2021
Alleenstaand	140	145
Eenouder	34	39
Echtpaar	114	96
Totaal	288	280

Het bestand wordt opgedeeld in meerdere categorieën die iets meer zeggen over de achtergrond van de uitkeringsgerechtigden. Deze sluiten aan bij de registratievereiste die de gemeente heeft aan het CBS en staan genoemd in tabel 4. Meest in het oog springt hierin de groei van het aandeel statushouders binnen het bestand. De verklaring hiervoor is dat de taakstelling van gemeenten om statushouders te huisvesten is gestegen en Nieuwkoop daarnaast weinig andere instroom heeft. Daarnaast neemt het aandeel kortdurende uitkeringen af en de uitkeringen met een duur van meer dan 5 jaar toe.

Tabel 4: Bestandsopbouw

	Totaal	Nieuwkoop	Kaag & Braassem		Alphen aan den Rijn		
	31-12-2022	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021
50-plussers tot 65 jaar	36%	34%	35%	36%	39%	36%	38%
65 jaar en ouder	5%	4%	3%	4%	2%	5%	4%
Jongeren t/m 27 jaar	11%	10%	12%	8%	8%	12%	11%
Statushouders	24%	32%	25%	26%	20%	23%	20%
Geen startkwalificatie	79%	82%	82%	82%	80%	79%	77%
Uitkeringsduur < 1 jaar	20%	23%	26%	27%	16%	19%	18%
Uitkeringsduur > 5 jaar	34%	26%	23%	27%	26%	37%	34%

Deze tabel geeft inzicht in de verscheidenheid van de uitkeringsgerechtigden. Opgemerkt wordt dat er dubbele tellingen inzitten. Een jongere kan statushouder zijn, geen startkwalificatie hebben en korter dan één jaar een uitkering ontvangen.

Het bijstandsbestand kent een hoog aantal mensen zonder startkwalificatie (zie tabel 5). Nieuwkoop is helaas geen uitzondering hierop. Daarom heeft Rijnvicus het palet aan opleidingen uitgebreid; er kunnen praktijkverklaringen, deelcertificaten en MBO-diploma's behaald worden in de diverse leerwerkroutes die in- en extern worden aangeboden. Voor de interne leerwerkroutes zijn praktijkopleiders aangenomen die gericht opleiden. Daarnaast hebben we School@Work en de Stappentrap als externe leerwerkroute.

Tabel 5: Aantal klanten zonder startkwalificatie

Leeftijdscategorie	Aantal zonder startkwalificatie	Totaal	Percentage zonder startkwalificatie
18 – 26	21	29	72%
27 – 35	45	58	78%
36 – 45	58	68	85%
46 – 55	50	62	81%
> 55	62	71	87%
Totaal	236	288	82%

Aantal statushouders in het bestand

Als in dit verslag gesproken wordt over statushouder, dan gaat het niet alleen om de groep die onder de Wet inburgering van 2022 valt. De term wordt ook gebruikt voor statushouders die voor die datum een uitkering hebben aangevraagd. Zolang de statushouder niet uitstroomt, blijft dit de omschrijving. Het kan dus zijn dat een deel van deze statushouders – als zij langdurig in de bijstand zitten – inmiddels over de Nederlandse nationaliteit bezitten en juridisch gezien, niet meer als statushouder aangemerkt worden. Wij blijven echter deze omschrijving hanteren, omdat voor deze groep specifieke begeleiding en ondersteuning nodig is om hun taal en ontwikkeling verder te stimuleren om uitstroom naar werk te bevorderen.

Tabel 6: Aantal statushouders

Leeftijdscategorie	Statushouders	Totaal	% statushouders
18 – 26	7	29	24%
27 – 35	22	58	38%
36 – 45	33	68	49%
46 – 55	17	62	27%
> 55	14	71	20%
Totaal	93	288	32%

Om inzicht te hebben op de bijstandsgerechtigden gebruiken we een aantal manieren, een indeling in bemiddelbaarheid en positie op de participatieladder gespecificeerd naar wel of geen ontwikkelpotentieel (mogelijkheden). De paragraaf over arbeidsparticipatie (3.2) geeft informatie over hoe we ondersteunen om inwoners in de bijstand te ontwikkelen, zodat ze uitstromen naar werk of zoveel mogelijk participeren naar vermogen. De kolom ‘onbekend’ in tabel 7 is te verklaren door tijd die nodig is om de klantsituatie in beeld te krijgen en de verwerking en de centrale verwerking hiervan in de systemen.

Na een pilot fase is in de loop van 2022 de participatie-intake definitief ingevoerd voor aanvragen van inwoners ouder dan 27 jaar. Het invoeren van de participatie-intake heeft enige vertraging opgelopen door de actualiteiten in dit jaar, zoals de opvang van Oekraïners en de uitvoering van de Energietoeslag. Ook de personele schaarste bij Rijnvicus speelde een rol. Inmiddels draait deze samenwerking goed en wordt de participatie-intake ook (waar nodig maatwerk) ingevoerd bij inwoners die een uitkering aanvragen en jongeren, statushouders en/of ex-gedetineerden zijn.

Reden is dat de processen en dienstverlening voor deze groepen specifiek zijn afgestemd op wat er nodig is (al dan niet vanuit een wettelijke verplichting).

Tabel 7: Aantal klanten in relatie tot hun afstand tot de arbeidsmarkt

Stand per 31-12-2022	Personen	Bemiddelbaar	(nog)niet bemiddelbaar	Niet bemiddelbaar	Onbekend
Nieuwkoop	288	85	170	24	9
Kaag & Braassem	371	113	209	34	15
Alphen aan den Rijn	1872	492	1101	196	54
Totaal	2501	690	1480	254	78

De uitkeringsaanvraag wordt ingenomen in een driegesprek met de inwoner, met de inkomensconsulent van het Serviceplein en met de klantregisseur van Rijnvicus. Gezamenlijk beoordelen zij welke dienstverlening nodig is en welk traject daarbij passend is. We willen hiermee bereiken dat zo snel mogelijk onderzocht wordt wat de mogelijkheden zijn naar werk en de inwoner een passend traject kan volgen om zich te ontwikkelen. Zie voor meer informatie over de Participatie-intake in hoofdstuk 6: Pilots en projecten.

1.2 *Beeld van de instroom en uitstroom*

Per saldo is het aantal uitkeringen binnen Nieuwkoop ten opzichte van eind 2021 licht gedaald, maar de dynamiek qua mensen die instromen en uitstromen is groter.

Tabel 8: instroomredenen in aantallen

Stand per 31-12-2022	Totaal	Nieuwkoop	Kaag & Braassem	Alphen aan den Rijn
Statushouder	222	41	46	135
Einde ander inkomen	119	10	27	82
Einde arbeid in loondienst	48	3	6	39
Einde zelfstandig beroep of bedrijf	39	4	15	20
Einde uitkering werkloosheid (WW)	37	3	4	30
Oorzaak bij partner	37	4	9	24
Einde uitkering ziekte/arbeidsong.(ZW/WIA)	23	3	2	18
Einde huwelijk/relatie	23	1	3	19
Einde studiefinanciering	21	1	2	18
Einde detentie	17	1	1	15
Overige	7	2	3	2
Totaal	593	73	118	402

Bij huisvesting van een statushouder is in de regel ook sprake van het verstrekken van een bijstandsuitkering.

Tabel 9: instroomredenen in percentages

Stand per 31-12-2022	Totaal	Nieuwkoop	Kaag & Braassem	Alphen aan den Rijn
Statushouder	37%	56%	39%	34%
Einde ander inkomen	20%	14%	23%	20%
Einde arbeid in loondienst	8%	4%	5%	10%
Einde zelfstandig beroep of bedrijf	7%	5%	13%	5%
Einde uitkering werkloosheid (WW)	6%	4%	3%	7%
Oorzaak bij partner	6%	5%	8%	6%
Einde uitkering ziekte/arbeidsong.(ZW/WIA)	4%	4%	2%	4%
Einde huwelijk/relatie	4%	1%	3%	5%
Einde studiefinanciering	4%	1%	2%	4%
Einde detentie	3%	1%	1%	4%
Overige	1%	3%	3%	0%

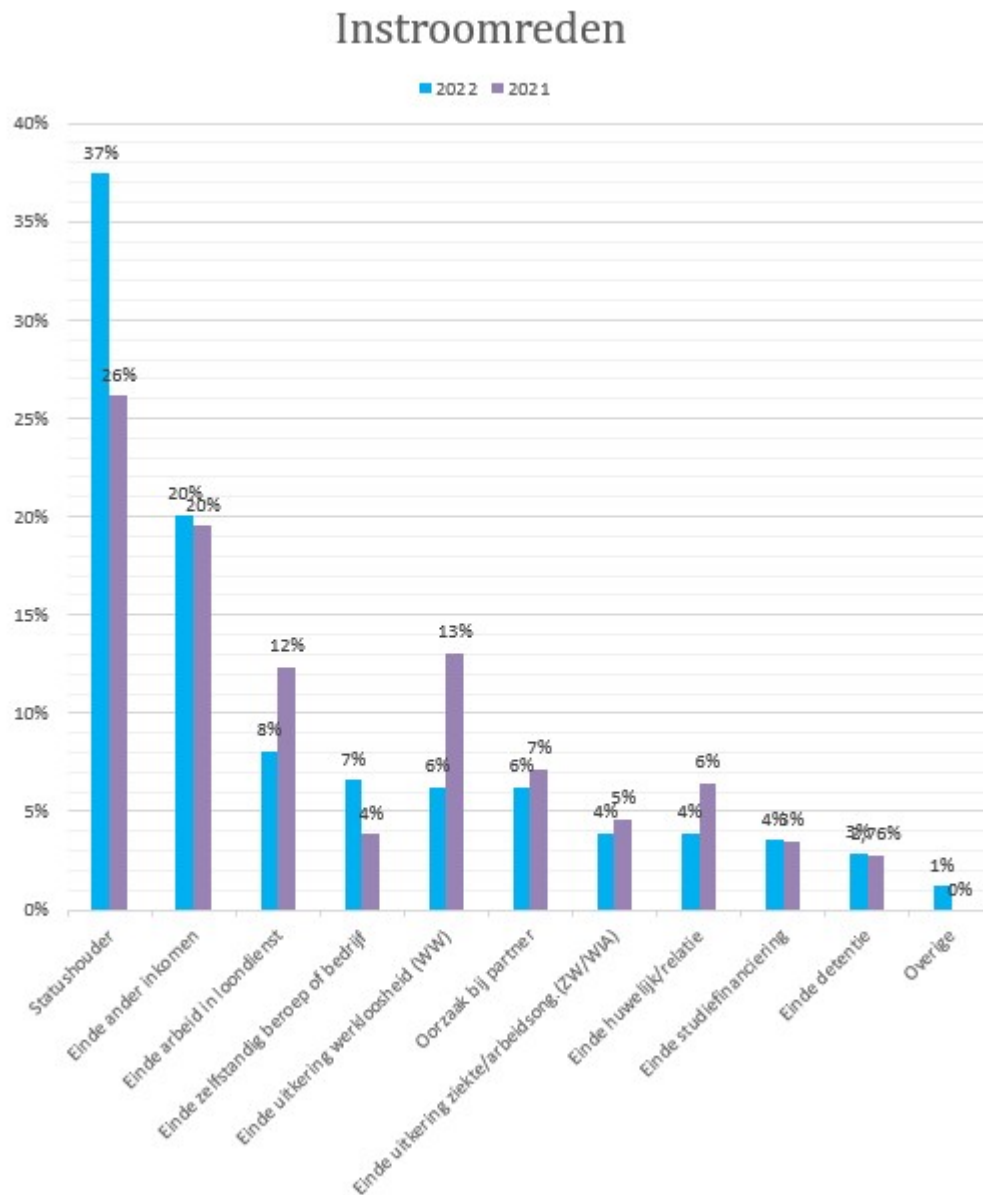
De categorie ‘einde ander inkomen’ wordt bijvoorbeeld gebruikt voor een inwoner die na een relatiebreuk een uitkering aanvraagt en voor jongeren die financieel onafhankelijk van hun ouders worden.

Instroomredenen vergelijking 2022/2021 Rijnstreek gemeenten

De instroom in 2022 wordt in Nieuwkoop hoofdzakelijk veroorzaakt door de doelgroep statushouders. Bij beide andere gemeenten is dit eveneens de belangrijkste reden voor instroom, maar is de instroom om andere redenen groter, waardoor bij hen het percentage verhoudingsgewijs lager uitvalt. In absolute aantallen is de instroom van het aantal statushouders in Nieuwkoop juist het laagst.

In 2022 is de instroom dus minder bepaald door hectiek op de arbeidsmarkt. De economie die zich positief ontwikkelde lijkt hiervoor de verklaring (laag percentage reden instroom ‘einde in loondienst’ en laag percentage ‘einde WW-uitkering’).

Onderstaand staafdiagram heeft betrekking op het totale bestand van de drie gemeenten Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem en Nieuwkoop tezamen. Er is geen onderscheid aangebracht naar gemeente.

Tabel 10: Uitstroomredenen in aantallen

Stand per 31-12-2022	Totaal	Nieuwkoop	Kaag & Braassem	Alphen aan den Rijn
Arbeid in dienstbetrekking	154	23	14	117
Verhuizing andere gemeente	65	11	8	46
Aangaan relatie	42	7	8	27
Oorzaak bij partner	38	5	8	25
Pensioengerechtigde leeftijd bereikt	35	1	4	30
Zelfstandig beroep of bedrijf	20	5	6	9
Op verzoek van belanghebbende	19	1	4	14
Ander inkomen	16	1	2	13
Overlijden	14	2	0	12
Aanvang studie	13	4	1	8
Uitk. ziekte/arbeidsongeschkt.	11	2	0	9
Detentie	11	0	0	11
Geen inlichtingen	7	1	0	6
Overige	12	2	2	8
Totaal	457	65	57	335

Tabel 11: Uitstroom in percentages

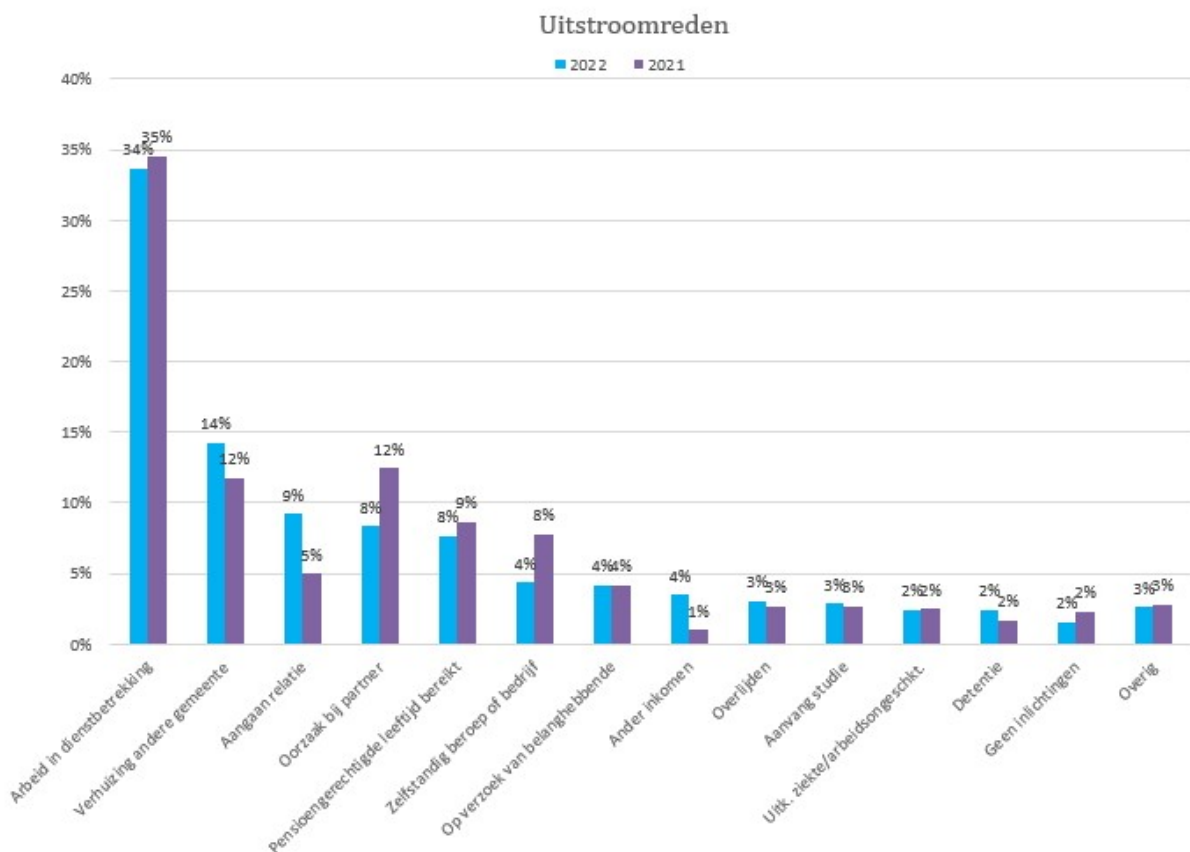
Stand per 31-12-2022	Totaal	Nieuwkoop	Kaag & Braassem	Alphen aan den Rijn
Arbeid in dienstbetrekking	34%	35%	25%	35%
Verhuizing andere gemeente	14%	17%	14%	14%
Aangaan relatie	9%	11%	14%	8%
Oorzaak bij partner	8%	8%	14%	7%
Pensioengerechtigde leeftijd bereikt	8%	2%	7%	9%
Zelfstandig beroep of bedrijf	4%	8%	11%	3%
Op verzoek van belanghebbende	4%	2%	7%	4%
Ander inkomen	4%	2%	4%	4%
Overlijden	3%	3%	0%	4%
Aanvang studie	3%	6%	2%	2%
Uitk. ziekte/arbeidsongeschkt.	2%	3%	0%	3%
Detentie	2%	0%	0%	3%
Geen inlichtingen	2%	2%	0%	2%
Overige	3%	3%	4%	2%

Uitstroomredenen vergelijking 2022/2021 Rijnstreek gemeenten

In Nieuwkoop stromen verhoudingsgewijs veel mensen uit door aan het werk te gaan in loondienst of door verhuizing. Het verwerven van arbeid in loondienst is in Nieuwkoop nog steeds de belangrijkste uitstroomreden. Ondanks de krappe arbeidsmarkt is het niet vanzelfsprekend dat deze uitstroom op peil blijft. De mensen die nu nog bijstand ontvangen hebben meer hulp nodig. Bovendien raakt de mismatch op de arbeidsmarkt vooral deze groepen. Het investeren in deze mensen heeft effect, zo blijkt uit deze cijfers.

Wat verder opvalt is dat het aantal ouderen uit Nieuwkoop in de Participatiewet niet echt verschilt met de andere Rijnstreek gemeenten, maar het percentage uitstroom door het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd wel lager is dan de andere Rijnstreek gemeenten. Hiervoor hebben wij geen verklaring. De inzet die wij doen op het bereiken van uitstroom is voor alle drie de gemeenten overigens gelijk. Verschillen in successcore hangen samen met individuele factoren bij de klanten. Wij zien hierin geen bijzonderheden.

Onderstaand staafdiagram heeft betrekking op het totale bestand van de drie gemeenten Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem en Nieuwkoop tezamen. Er is geen onderscheid aangebracht naar gemeente.

1.3 Klachtenprocedure en overzicht

Als inwoners het niet eens zijn met de inhoud van een besluit - verwoord in een beschikking - kunnen zij een bezwaar indienen. Hiervan wordt afzonderlijk verslag gedaan door de juridisch medewerkers en dus maakt geen onderdeel uit van dit jaarverslag. Daarnaast is er een klachtenprocedure. Hiermee kunnen inwoners een klacht indienen over de houding en gedrag van de medewerkers van het Serviceplein.

Klachten

De klachtencoördinatoren hielden in 2022 per gemeente bij hoeveel klachten er werden ingediend en wat de afhandeling hiervan was. In de behandeling van de klacht maakt dit geen verschil. In 2022 werden in totaal 37 klachten ingediend. Hiervan waren er 30 afkomstig van inwoners van gemeente Alphen aan den Rijn, drie afkomstig van inwoners van Kaag en Braassem en vier waren afkomstig uit Nieuwkoop. De meeste klachten zijn in harmonie of met een minnelijke schikking opgelost. Bij drie van de 37 klachten was de klacht gegrond. Bij twee betrof het een klacht vanuit Alphen aan den Rijn en bij één betrof het klacht van een inwoner van Kaag en Braassem.

Zoals voorgaand jaar gemeld, zoeken we bij escalatie en betrokkenheid van een inwoner van een DVO-partnergemeente, zeker contact met de betreffende organisatie. Dit heeft zich in 2022 één keer voorgedaan bij een inwoner uit Nieuwkoop.

2. Inkomensondersteuning Participatiewet

2.1 Participatiewet – uitkering levensonderhoud

De Participatiewet is er niet alleen om uitkeringen te verstrekken aan mensen die geen enkele vorm van inkomen of vermogen hebben om van te leven. Ook mensen die een andere vorm van inkomen hebben, maar waarbij dit te laag is om van te leven, kunnen een aanvulling op dit inkomen aanvragen.

Tabel 12 : Aantal aanvragen Bijstand (incl. BBZ – Besluit bijstandsverlening zelfstandigen)

Aantal aanvragen bijstand (incl. BBZ)	Aantal	%
Binnen wettelijke termijn	54	72
Buiten wettelijke termijn	21	28
Werkvoorraad	9	-
Werkvoorraad te beëindigen uitkeringen	-9	
Totaal	75	100

De beoordeling van een aantal aanvragen bijstand duurde langer dan de toegestane wettelijke termijn. De oorzaak hiervan ligt soms bij de aanvrager die benodigde informatie niet of laat aanlevert. Maar ook personele krapte speelt hierin soms een rol. De vaste formatie van het team Inkomen is verhoogd en waar nodig aangevuld met tijdelijke medewerkers. Tegelijkertijd vergde de uitvoering van de leefgeldregeling Oekraïners en de energietoeslag in de startfase acute inzet vanuit het reguliere team. De gewenste rust op het personele front is mede hierdoor in dit jaar nog niet volledig hervonden. Daar waar externe werving noodzakelijk was, blijkt de markt nauwelijks krachten op het gewenste niveau qua kennis en ervaring te leveren.

De nieuwe medewerkers bevinden zich deels nog in een inwerktraject en werken daarom met een beperkt klantenbestand. Zij worden individueel gecoacht en gaandeweg maakt hun bestand en takenpakket een groei door naar volledigheid. De formatie vullen we mede daarom aan met een aantal tijdelijk inhuurde arbeidskrachten. Deze aanpak draagt bij aan een langjarig stabielere bemensing van team Inkomen.

Gezien de omvang van het team Inkomen en de vraagstukken die spelen in regelgeving en organisatie is besloten dit team ingaande 2022 te voorzien van een tweede teamleider. Dit bleek mogelijk door een herverdeling van taken tussen de teamleiders van het Serviceplein.

Uit de praktijk:

Na diverse personeelwisselingen op het Serviceplein was het belangrijk dat een echtpaar uit gemeente Nieuwkoop een vast contactpersoon kreeg. Vanaf 2014 ontvangen zij een bijstandsuitkering. Er is een verleden van klachten richting gemeente/burgemeester. Er is een verleden en heden van schuldenproblematiek. Er is een verleden met diverse bewindvoerders. Inwoners hebben besloten geen bewindvoering meer nodig te hebben. Zij kunnen het zelf. Dit is echter niet het geval. Collega van Helpdesk Geldzaken ondervindt dit ook.

Communicatie is erg belangrijk en bij dit echtpaar is de specialist inkomen zich daar extra bewust van. De specialist inkomen onderhoudt intensief contact met hen en reageert direct op hun mailtjes. Zij mogen de specialist inkomen 'altijd' bellen als er iets is. Korte lijstjes en vertrouwensband opbouwen. Dat is wat dit echtpaar op dit moment nodig heeft. Doordat inwoners zelf van mening zijn dat de fout altijd bij ons ligt, ligt de focus op de dienstverlening op het goede contact en de uitleg over dat wat wij doen. Vanuit daar worden er verdere stappen gezet.

2.2 Bijzondere bijstand en minimaregelingen

Bijzondere bijstand is een uitkering waarmee inwoners extra en bijzondere noodzakelijke kosten kunnen betalen, waarvoor het inkomen uit de basis bijstandsuitkering te laag is. Daarnaast zijn er een aantal regelingen die voor specifieke groepen inwoners zijn. Zoals de individuele inkomenstoelage voor mensen die langer dan drie jaar een laag inkomen (tot 110% van het sociaal minimum) ontvangen en geen uitzicht op verbetering van hun inkomen hebben. Of de individuele studietoelage voor studenten die vanwege een beperking niet in de gelegenheid zijn om naast hun studie bij te verdienen.

Bijzondere bijstand/ methodiek omgekeerde toets

Bij de bijzondere bijstand begint de methodiek van de omgekeerde toets steeds een grotere rol in te nemen. We zijn nu actief bezig met enkele dossiers waarin de omgekeerde toets toegepast wordt.

Bij de toepassing van de omgekeerde toets kijken we bij een casus niet gelijk naar de wet of het beleid, maar eerst naar het doel dat we willen bereiken (en ook wat de inwoner wil bereiken). Omgekeerde toets is maatwerk, en maatwerk was al een onderdeel van de (bijzondere) bijstand. Dus heel onbekend is de omgekeerde toets niet. Echter is de uitdaging van de omgekeerde toets dat we dieper in een casus duiken. Meer persoonlijk contact met de klant, meer doorvragen (wat is er nou precies aan de hand?), meer stilstaan bij vanuit welke (grond)waarden we werken, wat we nou precies willen bereiken met de inwoner en wat onze motivering hiervoor is. En uiteindelijk moet het allemaal toch weer passen binnen het beleid (en de wet).

Op 17 januari 2023 hebben we in ons gemeentehuis een training gehad over de omgekeerde toets waarmee we ook dieper de materie in zijn gedoken. En in 2023 gaan we hiermee door. Het is een spannende en veelzijdige manier van werken die ook de verbinding met de inwoner versterkt.

Tabel 13: Aantal aanvragen Bijzondere Bijstand

Aanvragen Bijzondere Bijstand	Aantal 2022	Aantal 2021
Aanvraag AV* Gemeente	22	30
Aanvragen Bijzondere bijstand	63	81
Aanvragen Bijzondere bijstand voor kosten Bewindvoering	71	62
Aanvragen Bijzondere Bijstand statushouders	38	5
Aanvragen Individuele inkomenstoelage (IIT)	162	131
BB Specifieke uitkering (witgoedregeling)	56	43
Totaal	412	352

*AV: aanvragen aanvullende verzekering collectieve ziektekostenverzekering voor minima

Een mogelijke verklaring voor de stijging van het aantal aanvragen bijzondere bijstand en IIT (tabel 13) kan zijn dat inwoners die de Energietoeslag 2021 een brief hebben gekregen waarin zij gewezen werden op andere minimaregelingen waar zij mogelijk recht op konden hebben. Uit tabel 14 blijkt dat veel aanvragen zijn afgewezen: het aantal verstrekkingen is namelijk niet zo sterk gestegen.

Het aantal aanvragen van de Minimaregelingen zien we (m.u.v. de Bijzondere bijstand en AV-Gemeente) licht toenemen.

Tabel 14: Verstrekkingen bijzonder bijstand

Verstrekkingen	Nieuwkoop	
	Aantal 2022	Aantal 2021
Betaald Bijzondere Bijstand & minimaregelingen o.b.v. unieke klanten per onderdeel		
Deelnemers AV* Gemeente 110%	436	442
Deelnemers AV* Gemeente 130%	14	0
Bijzondere bijstand	69	61
Bijzondere bijstand voor kosten bewind voering	85	83
Individuele inkomenstoelage (IIT)	107	106
BB Specifieke uitkering (o.a. witgoedregeling)	13	15
Totaal	274	265

Bijzondere bijstand/ methodiek omgekeerde toets

Bij de bijzondere bijstand begint de omgekeerde toets steeds een grotere rol in te nemen. We zijn nu actief bezig met enkele dossiers waarin de omgekeerde toets toegepast wordt.

Bij de toepassing van de omgekeerde toets kijken we bij een casus niet gelijk naar de wet of het beleid, maar eerst naar het doel dat we willen bereiken (en ook wat de inwoner wil bereiken). Omgekeerde toets is maatwerk, en maatwerk was al een onderdeel van de (bijzondere) bijstand. Dus heel onbekend is de omgekeerde toets niet. Echter is de uitdaging van de omgekeerde toets dat we dieper in een casus duiken. Meer persoonlijk contact met de klant, meer doorvragen (wat is er nou precies aan de hand?), meer stilstaan bij vanuit welke (grond)waarden we werken, wat we nou precies willen bereiken met de inwoner en wat onze motivering hiervoor is. En uiteindelijk moet het allemaal toch weer passen binnen het beleid (en de wet).

Op 17 januari 2023 hebben we in ons gemeentehuis een training gehad over de omgekeerde toets waarmee we ook dieper de materie in zijn gedoken. En in 2023 gaan we hiermee door. Het is een spannende en veelzijdige manier van werken die ook de verbinding met de inwoner versterkt.

Tabel 15: Aanvragen individuele studietoelage

Aanvragen individuele studietoelage	Aantal 2022	Aantal 2021
Aanvraag individuele studietoelage	7	0
Lopende uitkeringen	4	0

Sinds de landelijke wetswijziging per 1 april 2022 is er veel veranderd binnen de regeling studietoelage. Voorheen kenden we de studietoelage als een vorm van bijzondere bijstand, maar sinds 1 april 2022 is de studietoelage geen (bijzondere) bijstand meer, maar een aparte inkomensvoorziening die nog wel binnen de Participatiewet geregeld is. De studietoelage is bedoeld voor inwoners die door een structurele medische beperking geen inkomsten middels arbeid kunnen verwerven naast het volgen van een studie. Zo'n medische beperking kan van alles zijn. Om vast te stellen of de inwoner niet kan werken naast de studie door een medische beperking, laten wij een medisch onderzoek uitvoeren door een onafhankelijke derde partij. Sinds 1 april 2022 hebben we hier dan inmiddels ook veel gebruik van gemaakt, want er zijn veel studietoelage aanvragen binnengekomen. Dat is een goed signaal! De studietoelage heeft meer naamsbekendheid gekregen. We zien duidelijk een stijgende lijn in de aanvragen na 1 april 2022. De Consulent Minima legt de regeling duidelijk uit aan de inwoners voor wie de regeling nog onduidelijk is. Verder proberen we de aanvragen altijd zo goed mogelijk in goede banen te begeleiden, stellen we ons proactief op en nemen we contact op met de inwoner als zaken onduidelijk zijn.

2.3 Controle en Handhaving Controle

De inwoner die bijstand, bijzondere bijstand of andere tegemoetkomingen aanvraagt, moet hiervoor de juiste informatie aanleveren. Tevens moet de inwoner het aan ons melden wanneer zijn of haar omstandigheden wijzigen, zodat wij kunnen bepalen of de inwoner nog steeds recht heeft op de verstrekkingen vanuit de Participatiewet. Als inwoners dit niet – tijdig – doen, kan door controle en handhaving vastgesteld worden dat inwoners bedragen aan ons terug moeten betalen.

Tabel 16: Resultaten zaken handhaving en controle met bedragen

Resultaten van de zaken	Aantal	Thema- controle	Bedrag
Vermoeden van fraude onderzocht:			
Handhavingss dossiers afgehandeld	7	4	
Resultaten van de onderzoeken:			
Uitkering ongewijzigd voortzetten	3	3	
Uitkering beëindigen zonder terugvordering	2	1	
Uitkering beëindigen met terugvordering	2		
Fraudevorderingen opgeboekt	2		€ 53.502
Schending inlichtingenplicht:			
Boete opleggen	9	1	
Waarschuwing	1		
Afzien van een boete oplegging	3		
Werkvoorraad werkprocessen boete 1-1-23	3		
Boete vordering opgeboekt	9		€ 13.504
Totaal			€ 67.006

Voor een goede overdracht en het laten bekijken van rechten en plichten is geregeld contact tussen Serviceplein en inwoner belangrijk. Team Controle en Handhaving heeft daar ook een rol in. Het team onderzoekt de rechtmatigheid van de uitkering. Tevens informeert het team de inwoner en brengt hem indien nodig in contact met bijvoorbeeld Team inkomen of Rijnvicus. Bij een onderzoek inventariseert het team de zorgbehoefte bij de inwoner en brengt hem in contact met de verantwoordelijke partners, intern en extern.

Tabel 17: Fraudevormen

Fraudevormen:	aantal
Adresfraude	1
Gezamenlijke huishouding	
Thema onderzoek	4
Vermogen	1
Wit/grijs werk	2
Zwart werk	1
Totaal	9

Als er vermoeden is van fraude, vindt er een preventief gesprek plaats met de inwoner om deze te wijzen op de regels (wettelijke verplichtingen).

Gesprekken bij (vermoeden van) fraude	17
--	----

Bij vermoeden van fraude kunnen er twee instrumenten ingezet worden. Bij huisbezoek gaat een medewerker van de gemeente de woning van de inwoner binnen. Een waarneming houdt in dat in de woonomgeving gekeken wordt naar signalen die op fraude wijzen.

Tabel 18: Huisbezoek en waarnemingen door Controle en Handhaving totaal Rijnstreek gemeenten

Huisbezoek en waarnemingen:	aantal
Huisbezoek	26
Waarneming	26
Totaal	52
Gesprekken	95

Een vermoeden van fraude kan via diverse kanalen bij Team Controle en Handhaving terechtkomen. In onderstaande tabel staat vermeld van wie deze signalen afkomen en hoe deze verhoudingsgewijs zijn verdeeld. De percentages zijn een inschatting. Vanaf 2023 worden de aantallen geregistreerd.

Tabel 19: ontvangen meldingen vermoeden van fraude totaal Rijnstreek gemeenten

Aantal meldingen via:	%
Team Inkomen en Team Statushouders	57%
Rijnvicus	11%
KCC/e-mail/post	16%
Binnen de organisatie	4%
Buiten de organisatie	12%
Totaal	100%

Van de ontvangen meldingen was 75% anoniem. MCV (voorheen Toegang), Geldzaken en de AAA (Alphense Aanpak Adressignalen). Politie, Arbeidsinspectie, UWV, Sociale Recherche Nunspeet en andere gemeentes.

Onderzoek door Team Controle en Handhaving

In 2022 heeft Team Controle en Handhaving in 11 dossiers onderzoek verricht en geadviseerd.

In 7 dossiers ging het om een 'lopende' uitkering en 4 dossiers waren onderdeel van de themacontrole 'instroom tijdens corona'.

In 6 dossiers werden geen onrechtmatigheden of fraude geconstateerd. Deze konden ongewijzigd worden voortgezet. In de overige 5 dossiers werden wel onrechtmatigheden of fraude geconstateerd. Dit resulteerde beëindiging of aanpassing van de uitkering.

In 2 dossiers ontstond er een terugvordering. Een terugvordering ontstaat als er gedurende een periode uitkering wordt verstrekt maar later vast is komen te staan dat er geen recht bestond.

Het meest voorkomende fraudesignaal in 2022 was zwart/grijs werk.

Er werden 9 boetes opgelegd. Deze boetes zijn opgelegd omdat de uitkeringsgerechtigde inwoner de inlichtingenplicht geschonden heeft en dit hem/haar te verwijten valt.

Als het gaat om een eerste schending én als het benadelingsbedrag lager is dan 150,- wordt een waarschuwing gegeven. Dit is in 2022 1 keer voorgekomen.

Themacontrole

In de periode juni 2022 t/m december 2022 heeft het Team Controle en Handhaving een themacontrole uitgevoerd. Het thema 'instroom tijdens corona' betrof een willekeurige selectie van inwoners van de gemeenten Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem en Nieuwkoop, die tijdens de eerste coronagolf een uitkering toegekend hebben gekregen.

Ten tijde van de Corona maatregelen zijn de intakegesprekken (voornamelijk) telefonisch gevoerd. Dit heeft mogelijk tot gevolg gehad dat signalen en/of fraude-indicatoren zijn gemist of niet goed zijn opgepakt tijdens het gesprek en/of dat bij het over en weer verstrekken van informatie ruis is ontstaan of niet alles goed is doorgekomen.

Het belangrijkste speerpunt in deze controle is het voorkomen en beëindigen van onrechtmatigheden in een uitkeringssituatie.

Over de uitkomsten van deze themacontrole wordt u nog geïnformeerd.

2.4 *Debiteurenbeheer (voorheen Terugvordering en verhaal)*

Indien de inwoner geld moet terugbetalen leidt dit tot invordering van een bedrag of dat kosten verhaald worden via een derde. Ook zijn in dit bedrag andere vorderingen opgenomen zoals geldleningen, BBZ/TOZO-kredieten, krediethypotheek en administratieve boetes. Vandaar dat we overgegaan zijn op de term debiteurenbeheer. Het genoemde saldo is opgebouwd in de loop der jaren.

Tabel 20: Soorten vorderingen met bedragen

Nieuwkoop	Openstaande vorderingen
Terugvorderingen	€ 260.961,19
Geldleningen	€ 240.159,50
Administratieve boete	€ 24.359,57
BBZ/TOZO kredieten	€ 278.152,34
Krediethypotheek	€ 169.998,67
Overige	€ 3.415,88
Verhaal	€ 21.279,12
Saldo per 1-1-2023	€ 998.326,27

In 2022 is voor € 281.113,08 aan nieuwe vorderingen ontstaan (opboekingen).

In 2022 is een bedrag van € 206.907,00 ontvangen/afgelost.

In 2022 is voor € 111.044,09 afgeboekt. De afboekingen zijn vorderingen die niet meer inbaar zijn of zijn kwijtscholden.

Als iemand trouw aflost voor een langere periode kan een beroep op kwijtschelding worden ingediend. Dit gebeurt niet als de vordering ontstaan is fraude. Het komt ook voor dat een inwoner niet meer traceerbaar is in de systemen (langdurig in het buitenland verblijft). Als deze vorderingen lang openstaan kunnen ze worden afgeboekt.

De gemeente brengt ook rente in rekening op de openstaande vorderingen.

2.5 *Besluit bijstandsverlening Zelfstandigen (BBZ)*

Zelfstandigen die (voorlopig) minder inkomsten hebben dan het sociaal minimum kunnen een aanvulling op hun inkomen aanvragen bij de gemeente.

Tabel 21: Aanvragen BBZ in aantallen

Aantal aanvragen BBZ	2022	2021
Toekenningen	4	1
Afwijzingen	0	
Werkvoorraad	1	

3. Arbeidsparticipatie

3.1 Arbeidsparticipatie

Om inzicht te kunnen bieden in de mogelijkheden van mensen met een Participatiewet uitkering, maken we naast de indeling bemiddelbaar en (nog) niet bemiddelbaar, gebruik van de participatieladder. Dit is een landelijk instrument dat door meerdere gemeenten gebruikt wordt en de afstand tot de arbeidsmarkt illustreert. Wij hebben elke stap op de Participatieladder in twee treden opgedeeld. Deze indeling van klanten maakt zichtbaar of bepaalde klanten wel of niet in de omstandigheden zijn of het potentieel hebben om nog een stap omhoog te zetten. Deze opdeling zorgt er voor wij niet onnodig instrumenten inzetten voor klanten die de voor hen hoogste haalbare trede behaald hebben. Zie tabel 21.

Tabel 22: Participatieladdertrede in percentages

Stand per 31-12-2022	Rijnstreek	Nieuwkoop
01 Geïsoleerd met groeipotentieel	6%	7%
01 Geïsoleerd zonder groeipotentieel	4%	3%
02 Sociale contacten buitenshuis met groeipotentieel	19%	20%
02 Sociale contacten buitenshuis zonder groeipotentieel	13%	10%
03 Deelname georganiseerde activiteiten met groeipotentieel	30%	37%
03 Deelname georganiseerde activiteiten zonder groeipotentieel	5%	5%
04 Onbetaald werk met groeipotentieel	5%	2%
04 Onbetaald werk zonder groeipotentieel	4%	2%
05 Betaald werk met ondersteuning met groeipotentieel	5%	4%
05 Betaald werk met ondersteuning zonder groeipotentieel	4%	5%
06 Betaald werk	3%	2%
Onbekend	2%	2%

Uit deze tabel blijkt dat 72% van het bestand groeipotentieel heeft en 28% niet. Inspanningen voor re-integratie richten zich op de 72% met groeipotentieel.

Rijnvicus verzorgt de re-integratie van de kandidaten. De kracht van Rijnvicus is het begeleiden van kandidaten naar werk door werk. Het overgrote deel van mensen in de bijstand heeft bovendien geen startkwalificatie. Daarom is het investeren in opleiding en werknemersvaardigheden van belang om kandidaten een betere kans op de arbeidsmarkt te bieden. De leerwerkroutes bij Rijnvicus zijn inmiddels zodanig ingericht dat zij opleiden naar een diploma, waarbij iedere leerwerkroute een praktijkopleider heeft die kandidaten gericht begeleidt. Komende jaren wordt geïnvesteerd in enkele nieuwe leerwerkroutes.

3.2 Sociaal ontwikkelbedrijf Rijnvicus

De Wet sociale werkvoorziening (WSW) was bedoeld voor mensen die door een lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap niet onder normale omstandigheden kunnen werken. Rijnvicus is werkgever van deze mensen.

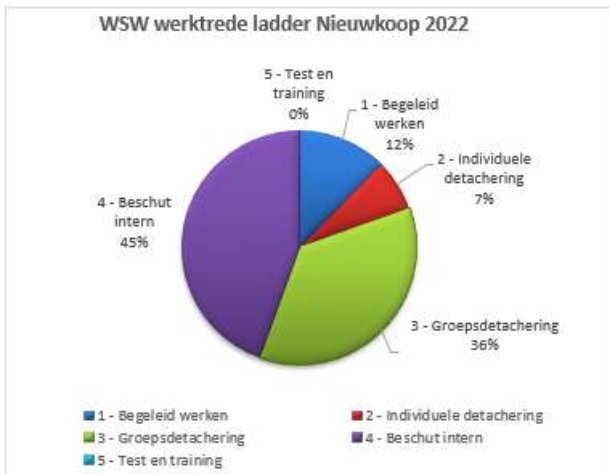
Vanaf 2015 is er geen nieuwe instroom binnen de WSW meer mogelijk. Waar vroeger gemiddeld drie mensen de WSW instroomden, staat daar nu één Nieuw Beschutter tegenover. De gemiddelde leeftijd binnen de WSW is momenteel 51 jaar. . In de aankomende decennia zal het aantal op de WSW werkladder sterk afnemen richting de nul. De komende jaren zullen er versneld mensen uitstromen door de RVU-mogelijkheden en we zien dat het arbeidspotentieel van de doelgroep gemiddeld afneemt.

Tabel 23: WSW- Werkladdertrede per 31-12-2022 in aantal en % in vergelijking met 2021

Stand per 31-12-2022	Rijnstreek		Nieuwkoop	
	Aantal	SE	Aantal	SE
1 - Begeleid werken	20	20,7 (5%)	4	4,4 (12%)
2 - Individuele detachering	40	38,7 (10%)	3	2,5 (7%)
3 - Groepsdetachering	143	131,6 (35%)	13	12,7 (36%)
4 - Beschut intern	218	186,5 (49%)	18	15,7% (45%)
5 - Test en training	1	0,9 (0%)	0	0 (0%)
Totaal	422	378,2	38	35,2

Tabel 24: WSW-Werkladdertrede per 31-12-2021 in aantallen en %

Stand per 31-12-2021	Rijnstreek		Nieuwkoop	
	Aantal	SE	Aantal	SE
1 - Begeleid werken	19	20 (5%)	4	4 (11%)
2 - Individuele detachering	47	43 (11%)	3	3 (6%)
3 - Groepsdetachering	156	143 (35%)	15	14 (37%)
4 - Beschut intern	231	199 (49%)	20	18 (46%)
5 - Test en training	1	1 (0%)	0	0 (0%)
Totaal	454	406 (100%)	42	39 (100%)

Inwoners die voorheen de WSW instroomden, maken nu onderdeel uit van het reguliere bijstandsbestand. Voor hen zijn twee instrumenten/regelingen beschikbaar om uitstroom naar werk te ondersteunen en te bevorderen. Dit zijn nieuw beschut werk (loonkostensubsidie) en de afspraak tussen Rijk en de arbeidsmarkt om een bepaald aantal mensen met een arbeidsbeperking werk aan te bieden.

Tabel 25: Nieuw beschut werk

Beschut werk	Totaal	Alphen aan den Rijn	Kaag & Braassem	Nieuwkoop
Uitgedrukt in FTE	73	58	6	9
Realisatie (verdeeld over aantal cliënten)	81	62	8	11

Tabel 26: Banen afspraak banen

Banen-Afspraak-Banen (BAB)	Totaal	Alphen aan den Rijn	Kaag & Braassem	Nieuwkoop
Intern target 2016 – 2022 Rijnvicus	213	-	-	-
Realisatie (cliënten)	153	108	20	25

3.3 Klanttevredenheid

De klanttevredenheid van werkzoekenden die in 2022 (onderdelen van) de klantroute van Rijnvicus hebben gevolgd, is op twee manieren onderzocht. De voornaamste onderdelen van de klantroute betreffen de intake, Opstap, een leerwerkplek bij Rijnvicus, een werkervaringsplek bij externe werkgevers, trainingen en bemiddeling naar betaald werk. Het onderzoek heeft zich beperkt tot werkzoekenden die onder de Participatiewet vallen. De werkgeversdienstverlening aan werkgevers en begeleiding van de WSW-doelgroep zijn hierin dus niet meegenomen. De begeleiding naar een reguliere baan of een Banenafpraakbaan en naar Nieuw Beschut Werk wel.

Onderzoeken

1. Er hebben enquêtes plaatsgevonden onder de klanten van Opstap en de trainingen die door Sagenn zijn gegeven. In totaal betrof het 71 enquêtes. In de enquêtes, die direct na afloop van het betreffende onderdeel worden uitgezet, is gevraagd naar de tevredenheid over een groot aantal aspecten. Dit betreft o.a. de begeleiding van de trainer, het lesmateriaal en de ervaren meerwaarde. In de enquêtes is ook gevraagd naar een cijfer voor de dienstverlening als geheel. De gemiddelde cijfers worden hieronder weergegeven.
2. Er heeft een kwalitatief onderzoek plaatsgevonden onder 15 klanten. Eind 2022 en begin 2023 zijn interviews afgenomen over de dienstverlening zoals de klanten deze ervaren hebben. Een interview geeft bij uitstek de mogelijkheid om diepgang aan te brengen in aspecten van de dienstverlening en het verhaal van de klant achter de cijfers te concretiseren. Voor de interviews zijn klanten geselecteerd die bij voorkeur meerdere fasen van de ontwikkelroute doorlopen hebben, zoals Opstap, een leerwerkplek en/of bemiddeling. Gezien het beperkt aantal interviews kan niet gesteld worden dat de resultaten representatief zijn voor alle klanten van 2022, maar het onderzoek biedt goede aanknopingspunten voor verdere verbetering van de dienstverlening.

Resultaten enquêtes

- Opstap : 8,4
- Training Op weg naar Rijnvicus : 8,0
- Training Hoe werkt Nederland : 8,6
- Training Werken aan talent : 8,6
- Training Samen op zoek naar een baan : 7,4

Resultaten interviews

De resultaten van zowel de enquêtes als de interviews zijn in februari 2022 gerapporteerd aan de directie van Rijnvicus en moeten nog toegelicht en besproken worden. In het algemeen kan echter al wel gesteld worden dat:

- Klanten tevreden zijn over de begeleiding die zij krijgen tijdens het traject bij Rijnvicus.
- Het beeld dat klanten voor aanvang van het traject hadden van Rijnvicus (negatief) tijdens of na het traject positief is bijgesteld. Waar van toepassing gaven klanten aan graag te willen blijven werken bij Rijnvicus.
- Er winst te behalen is in de organisatie van de trajecten (zoveel mogelijk 1 klantregisseur, zeer duidelijke afstemming met de klant over de in te zetten dienstverlening en snellere opeenvolging van trajectonderdelen).
- Het einddoel, duurzaam betaald werk, beter en vaak ook eerder bereikt wordt door de inzet van meer interventies.

3.4 *Klantroute Sociale Activering*

Op 1 juli 2021 is Kwadraad gestart met de uitvoering van Sociale Activering voor Nieuwkoop. Hierbij wordt aangesloten bij de uitgangspunten en de procesafspraken door de gemeente Alphen aan den Rijn voor wat betreft Sociale Activering met Kwadraad zijn afgesproken. De uitvoering door Kwadraad is erop gericht dat kandidaten door deel te nemen aan activiteiten, vaardigheden leren die nodig zijn om zich te ontwikkelen. Doel daarbij is naar vermogen te participeren en de volgende stap

naar de arbeidsmarkt te bereiken. Sociale Activering heeft binnen de klantroute van de Participatiewet een verplichtend karakter. Kwadraad verantwoordt aan de gemeente Nieuwkoop.

Daarnaast zijn er andere trajecten die erop gericht zijn, dat mensen zich ontwikkelen en zoveel mogelijk participeren naar vermogen als een traject naar werk nog niet mogelijk is. In onderstaand tabel is te zien welke trajecten/ondersteuning dit betreft.

Tabel 27: Inzet sociale activering op 31 december 2022

	Aantal
Eigen inzet op sociaal gebied, geen begeleiding nodig	27
Individuele omstandigheden (geen deelname aan een traject; veelal medische oorzaak of door mantelzorgtaak)	62
Informeles (organisatie die een traject biedt om voor mantelzorgtaak een vergoeding te krijgen)	
IPS traject (individuele plaatsingen en steun GGZ)	5
Maatschappelijke begeleiding (op het Serviceplein bekend dat deze kandidaten MB ontvangen vanuit Nieuwkoop)	52
Meedoen (kandidaten die vrijwilligerswerk verrichten en voor wie dit de hoogst haalbare stap van activering is)	9
Sociale activering Kwadraad*	7
Sociale activiteit (niet meer gebruiken)**	15
Totaal	177

* In 2022 zijn 11 trajecten gestart. Hiervan zijn er vier in 2022 afgerond. Zeven trajecten lopen door naar 2023.

** Deze trajecten moeten administratief nog worden verwerkt naar de actuele stand van zaken.

4. Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening

De Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening geeft gemeenten drie taken: preventie, vroegsignalering en de schuldhulpverlening zelf. Vanuit de DVO voert gemeente Alphen aan den Rijn de taken preventie en schuldhulpverlening uit. Over deze twee taken rapporteren wij.

4.1 Helpdesk Geldzaken (preventie)

Als inwoners advies of hulp bij geldzaken nodig hebben, een schuld willen aflossen of geldproblemen willen voorkomen, biedt de Helpdesk Geldzaken hier ondersteuning bij.

We zien dat inwoners zich nog steeds zorgen maken over de gestegen prijzen. Bij de Helpdesk Geldzaken melden zich meer ondernemers, inwoners met een modaal of hoger inkomen én inwoners die hulp vragen bij het treffen van een betalingsregeling met de Belastingdienst.

Het is positief dat mensen tijdig om hulp durven te vragen. Hiermee, in combinatie met de financiële steun die beschikbaar is, voorkomen we dat financiële problemen escaleren.

In 2022 stelden inwoners de volgende vragen het meest:

1. Kom ik in aanmerking voor een voedselbankpakket?
2. Door mijn hoge energiekosten kom ik niet meer uit.
3. Ik ben het (financiële) overzicht kwijt.
4. Kunnen jullie mij helpen met het oplossen van mijn schulden?
5. Ik heb een terugvordering van de Belastingdienst ontvangen. Kunnen jullie mij hierbij helpen?
6. Ik kom niet meer uit met mijn inkomen. Hoe pak ik dit aan (coaching)?
7. Waar heb ik recht op?
8. Ik ga scheiden. Wat nu?

Het Team Geldzaken helpt, begeleidt en geeft advies. Als zij dit nodig vinden, biedt zij de inwoner budgetcoaching aan. Maar ook dan moet de inwoner dat aanbod willen accepteren. Budgetcoaching is namelijk op vrijwillige basis en kan niet opgedrongen worden. Vandaar dat er in 2022 geen coaching is toegekend.

Tabel 28: Aantal advies geldzaken en actuele coaching

	Advies Geldzaken	Toegekende coaching
Aantal 2022	93	0

4.2 Schuldhulpverlening

Mensen met problematische schulden kunnen bij hun gemeente een aanvraag indienen om gebruik te maken van een minnelijke (schuldeisers werken mee op basis van vrijwilligheid) schuldhulpverlening. Dit kan voorkomen dat mensen in een traject richting de WSNP (Wet schuldsanering natuurlijke personen) terecht komen.

Op de volgende bladzijde staat de tabel SHV in aantallen.

Tabel 29: Aanvragen SHV in aantallen

Aantal aanvragen SHV	Aantal 2022	Aantal 2021
Aantal aanvragen SHV	19	19
Toekenningen	13	17
Afwijzingen	1	2
Aantal lopende trajecten per 1-1-2023 totaal	33	20
Waarvan		
Fase 1 (bij de gemeente)	14	14
Fase 2 en 3 (bij Plangroep)	5	6
Lopende saneringskredieten	14	onbekend

4.3 *Inbesteding schuldhulpverlening*

Plangroep is een externe partij die fase 2 en 3 van het schuldhulpverleningstraject voor ons uitvoert. Eind 2023 loopt het contract met deze organisatie af. In de eerste helft van 2022 is onderzocht of het mogelijk is om het volledige schuldhulpverleningstraject zelf uit te gaan voeren. Dit is onder andere ingegeven door de wens om de visie van maatwerk goed te borgen en tevens om de problemen die we ervaren (hebben) binnen de uitvoering van Plangroep op te lossen. In 2022 is het besluit genomen door het college om per 1 januari 2024 het hele traject zelf uit te voeren, inclusief budgetbeheer en schuldhulpverlening voor ondernemers. In 2022 zijn de ambtelijke voorbereiding hiervoor gestart.

5. Wet inburgering 2022

Op 1 januari 2022 is de nieuwe Wet inburgering van kracht geworden. Deze wet geldt voor statushouders en (gezins)migranten van buiten de Europese Unie die na 1 januari 2022 een verblijfsstatus hebben gekregen. Statushouders en migranten die vóór 1 januari 2022 een verblijfsstatus hebben gekregen, maar pas in 2022 door de gemeente gehuisvest zijn, vallen nog onder het oude inburgeringsstelsel.

In de nieuwe wet blijft de statushouder/gezinsmigrant van buiten de EU verantwoordelijk voor zijn eigen inburgering, maar met name voor de statushouders voert de gemeente de regie op inburgering. De overheid stelt hier geld voor beschikbaar. Migranten betalen hun inburgering zelf. Het uitgangspunt van de nieuwe wet is dat iedereen zo snel mogelijk meedoet in de Nederlandse maatschappij, het liefst via betaald werk. Om te bepalen wat iemands mogelijkheden zijn, gaat op basis van leeftijd en de uitkomst van een leerbaarheidstoets de statushouder een van de volgende drie ontwikkelingsroutes volgen: de onderwijsroute, de B1-taalroute of de zelfredzaamheidsroute.

Gemeente Nieuwkoop voert de regie op Inburgering zelf uit. Cijfers over voortgang zijn daarom niet opgenomen.

Niet elke statushouders die een verblijfsvergunning krijgt, is inburgeringsplichtig. Zo zijn kinderen (<18) en mensen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt op het moment van huisvesting hiervan uitgezonderd.

*Nieuwkoop heeft eigen regievoerders en daarmee tellen deze cijfers niet mee in de opdracht aan Alphen aan den Rijn.

6. Projecten en ontwikkelingen

6.1 *Uitvoeringsagenda Participatiewet*

Uitvoeringsagenda 1.0

In 2021 zijn wij gestart met een Uitvoeringsagenda 1.0 Participatiewet om op een gestructureerde wijze de uitvoering aan te pakken en de gevolgen van corona en de situatie op de arbeidsmarkt aan te kunnen. De deelprojecten van de uitvoeringsagenda zijn in 2022 afgerond. Hierna volgt een overzicht van de resultaten:

- *Het project Gezamenlijkheid in de uitvoering* is uitgevoerd om te zorgen dat de gewenste samenwerking tussen Rijnvicus en het Serviceplein ook in de uitvoering werd geïmplementeerd. Dit krijgt inmiddels nog een vervolg als Uitvoeringsagenda 2.0. Op 4 juli 2022 vond een workshop plaats waarin de resultaten aan de professionals zijn aangeboden. Deze workshop is en wordt periodiek herhaald voor o.a. nieuwe medewerkers. Tevens komen er periodiek workshops rond nieuwe thema's waarin de professionals van het Serviceplein en Rijnvicus samenwerken. Verder zijn de resultaten/werkafspraken voor de professionals beschikbaar binnen Sharepoint, de interne werkomgeving van de medewerkers.
- *Het project Wegen naar Werk* is in het eerste halfjaar van 2022 al opgeleverd. Hierin zijn een aantal instrumenten voor de professionals ontwikkeld. In *Wegen naar Werk* betrof het de route Praktijkleren, de ontwikkelroutes en de stappentrap. Deze instrumenten worden nu in de uitvoering toegepast.
- *Het project Dashboard Participatiewet* biedt inzicht in cijfers rondom de Participatiewet. Nieuwe gegevens en functionaliteiten zijn opgenomen. Het Dashboard is niet statisch en zal aangevuld en aangepast worden, door nieuwe wettelijke verplichtingen of door het opnemen van nieuwe dienstverlening vanuit de gemeente. Dit is zichtbaar voor alle Rijnstreekgemeenten in PowerBI en de data die in dit jaarverslag zijn gebruikt.
- Het project rondom de Governance is in het eerste halfjaar 2022 afgerond en in het halfjaarverslag over gerapporteerd. Hierin is aangegeven dat het project ertoe heeft bijgedragen dat de gezamenlijke verantwoordelijk is geborgd en zijn er afspraken gemaakt over bedrijfsvoering. Daarnaast is de topstructuur van Rijnvicus ingericht in lijn met de organisatiestructuur binnen Alphen aan den Rijn. Kern van de nieuwe structuur van Rijnvicus is een plattere, meer wendbare organisatie, waarbij de focus ligt op de kerntaak: ontwikkelen van de doelgroepen.
- *Het project Samen blijven Leren* tot slot is ook afgerond. En het heeft een vervolg gekregen, want leren is een continu proces dat er altijd zal zijn. Er zijn afspraken gemaakt over het leren en ontwikkelen van professionals bij Serviceplein en Rijnvicus. Daarnaast is vanuit het project een plan opgeleverd om nieuwe collega's een inwerktraject te bieden om zo de uitgangspunten en dienstverlening rondom de Participatiewet eigen te kunnen maken. Er zijn veel verschillende werkwijzen in gemeenteland en het is belangrijk dat nieuwe collega's zich de visie en uitgangspunten van de Rijnstreek eigen maken.

Uitvoeringsagenda 2.0

In de eerste helft van 2022 zijn wij gestart met een Uitvoeringsagenda 2.0 waarin een aantal (nieuwe) thema's verder worden uitgewerkt. In de uitvoeringsagenda 2.0 zijn de volgende deelprojecten opgenomen:

Het project "Sluitende aanpak voor jongeren in de Participatiewet"

Het project bestaat uit 2 fasen. Fase 1: Het in beeld brengen van circa 50 bijstandsjongeren uit de Rijnstreek die korter dan 18 maanden een bijstandsuitkering ontvangen. Deze jongeren zijn vanaf oktober 2022 gesproken in een 3-gesprek met een casemanager van het Jongeren Informatie Punt Serviceplein en een klantregisseur Rijnvicus. Doelstelling was om de jongere live te spreken, de actuele situatie in beeld te brengen en het juiste traject naar werk, onderwijs, sociale activering of zorg in te zetten. Rode draad is dat de meeste van deze jongeren psychische problematiek hebben. Februari 2023 volgt een uitgebreide rapportage en analyse. Ook worden de contacten en werkafspraken met de ketenpartners zoals Participe jongerenwerk en het RMC weer opgepakt. Fase 2: Alle bijstandsjongeren worden in 2023 in beeld gebracht en er ontstaat een sluitende aanpak voor alle jongeren in samenwerking met de ketenpartners. De klantroute voor een nieuwe jongere wordt zo ontwikkeld dat alle jongeren in beeld komen en actieve begeleiding blijven krijgen.

Het project ex-gedetineerden

Sinds 2012 heeft het Rijk de verantwoordelijkheid voor de zorg en nazorg van (ex)gedetineerden bij gemeente belegd. En sinds 2021 is de Wet Straffen en Beschermen in werking. Deze wet stelt dat gedetineerden vanaf dag één actief en gericht aan de slag gaan met hun re-integratie. Voor ex-gedetineerden geldt dat het hebben van werk of een andere dagbesteding bijdraagt aan vermindering van recidive. In dit project wordt gewerkt aan een hernieuwde klantroute voor deze doelgroep.

Het project Toegang tot Serviceplein

Binnen de Uitvoeringsagenda Participatiewet zijn verschillende klantroutes ontwikkeld om mensen te begeleiden naar een hogere stap op de participatieladder. Deze klantroutes zorgen daarnaast ook voor duidelijkheid en eenduidigheid voor de professionals en klanten. Hiervoor zijn bijvoorbeeld routes visueel uitgewerkt in stroomschema's, gezamenlijke doelstellingen ontwikkeld en werkafspraken opgeschreven. Deze klantroutes en eventuele samenloop op plekken, willen we graag ook in beeld hebben voor het Serviceplein en daarmee de routes intern, maar ook naar andere samenwerkingspartners zoals Tom in de buurt en Participe. Er komt een klant bij het Serviceplein, en dan? Welke routes kan deze klant bewandelen? Wat zijn alle werkafspraken? Hoe weten wij het als er zowel een klant bij een partner als bij de gemeente tegelijk loopt?

Het project Statushouders

Gemeenten zijn namelijk via de Participatiewet verantwoordelijk voor de ondersteuning van statushouders bij het vinden van werk. Deze klantroute moet daarbij ook aansluiten bij de nieuwe wet Inburgering. En de gezamenlijkheid in uitvoering moet gewaarborgd worden tussen de gemeente en Rijnvicus. In dit project willen we gaan inzetten op een efficiënte klantroute richting werk voor zowel statushouders die vallen onder de oude wet en de nieuwe wet.

Het project Jaarplan Participatiewet

In 2023 werken we met een Jaarplan Participatiewet waarin de activiteiten staan die we gaan doen in de uitvoering waar het de gezamenlijke dienstverlening van het Serviceplein en Rijnvicus raakt. Verder is een overzicht gemaakt van de ontwikkelingen die op ons afkomen en impact hebben in de uitvoering. Het gaat bijvoorbeeld om verwachte ontwikkelingen als toename aantal statushouders, maar ook wetswijzigingen die eraan komen en ontwikkeling in de regionale samenwerkingen binnen

Holland Rijnland die impact hebben op de uitvoering. In de stuurgroep uitvoeringsagenda is de voortgang geborgd.

6.2 Overige ontwikkelingen in 2022

Participatie-intake

Onderdeel van het project Gezamenlijkheid in de uitvoering was de opzet voor een gezamenlijke participatie-intake door het Serviceplein (bijstandsuitkering verstrekken) en Rijnvicus (toeleiden naar werk). Deze opzet is inmiddels de pilotfase voorbij. De verdere uitrol van deze participatie-intake bij inwoners die een bijstandsuitkering aanvragen, heeft in de tweede helft van 2022 zijn beslag gekregen.

Uitleg over de participatie-intake:

Om de dienstverlening aan inwoners die een uitkering in het kader van de Participatiewet aanvragen nog beter te organiseren, is in de klantroute de participatie-intake opgenomen. Hierin wordt samengewerkt door professionals van Team Inkomen (Serviceplein) en van Team Ontwikkeling (Rijnvicus). Zij verzorgen gezamenlijk de participatie intake. Het doel is om met de inwoner direct na het indienen van een aanvraag voor een uitkering, via een brede intake de onderwerpen participatie en de mogelijkheden naar werk te bespreken. In de intake onderzoeken we de afstand tot de arbeidsmarkt en bepalen we met en voor de inwoner de juiste route. Inwoners die direct bemiddelbaar zijn, ondersteunen we met intensieve matching bij team Werk. Inwoners waarbij meer ondersteuning nodig is, maken de stap naar Opstap, voor een uitgebreide diagnose. Door deze gezamenlijke intake, is sneller duidelijk wat het best passende vervolg is voor alle betrokkenen. Wanneer een vervolg intake nodig is om de uitkeringsaanvraag te beoordelen vindt deze daarna plaats. Het belangrijkste is om het samen met elkaar te doen en van elkaar te leren!

Plan van aanpak ‘ombuiging bestand’

Elk kwartaal vindt er een analyse plaats van de cijfers Participatiewet. Met de analyse van het eerste kwartaal bleek dat het totale bestand toeneemt. Dit is opvallend, omdat landelijk en in vergelijking met benchmark gemeenten het aantal uitkeringen daalt. Met de eerste analyse viel op dat de instroom niet zozeer is toegenomen, maar de uitstroom ten opzichte van de vorige kwartalen lager is.

Dit heeft ertoe geleid dat er een plan van aanpak is gemaakt waarin concrete acties zijn opgenomen die ertoe bedragen om de toename af te remmen. Hierbij is rekening gehouden met het gegeven dat ook in 2022 veel op het bordje ligt bij de uitvoering naast het reguliere werk. Voor het Serviceplein gaat het om de inzet rondom de afhandeling van de kinderopvangtoeslag, de uitvoering van de energietoeslag en Vluchtelingen uit Oekraïne. Voor Rijnvicus gaat het om de interne ontwikkelingen van de leerwerkroutes (Werkstap) en ondersteuning aan Vluchtelingen uit Oekraïne Onderstaand de acties die in 2022 zijn ingezet voor de Rijnstreek. De evaluatie vindt plaats in het eerste kwartaal van 2023.

- Met het verder uitrollen van *Participatie intake* zetten we in op passende dienstverlening en willen we bereiken dat eerder en mensen met een Participatiewet uitkering zich ontwikkelen en een traject volgen naar werk (zie tevens overige informatie in dit jaarverslag).
- We hebben een gerichte actie gezet door in te zoomen op de groep die is ingedeeld als *bemiddelbaar A-doelgroep* maar niet gekoppeld is aan een klantregisseur bij Rijnvicus.

- Het betrof 91 personen. Na dossiercontrole zijn de gegevens geactualiseerd en bleek de groep kleiner te zijn. Deze mensen zijn gesproken en is onderzocht of deze personen aangemeld kunnen worden voor een traject bij Rijnvicus. Zo niet of een traject Sociale activering passend is. Het is de verwachting dat deze actie leidt tot een verhoging van het aantal aanmeldingen bij Rijnvicus.
- We hebben een gerichte actie gezet door in te zoomen op de groep die *parttime werkt*.
- Wat blijkt is, dat 14% van de uitkeringsgerechtigden een parttimebaan heeft. De vraag is of dit voor deze groep het maximaal haalbare is of dat er mogelijkheden zijn voor uren uitbreiding of zelfs een andere baan waarmee uitkeringsgerechtigden kunnen uitstromen. Deze groep is geanalyseerd en gesproken vanuit Rijnvicus en waar mogelijkheden zijn, wordt actie ondernomen. Het is de verwachting, dat deze actie leidt tot toename van arbeidsinschakeling.
- Vanuit Handhaving heeft in 2022 een *Themaonderzoek 'instroom corona'* plaatsgevonden. Het betreft 40 uitkeringsgerechtigden die sinds corona een uitkering ontvangen. Het thema onderzoek kan aanleiding geven tot een heronderzoek danwel gesprek. In het onderzoek is meegenomen om te onderzoeken of een aanmelding bij Rijnvicus aan de orde is. Het is de verwachting, dat deze actie (naast de verwachtingen van het onderzoek vanuit Handhaving) zal leiden tot een verhoging van het aantal aanmeldingen bij Rijnvicus.
- We hebben een gerichte actie gezet op de *groep (nog)niet bemiddelbaar die actief zijn* doordat zij bij instroom in de uitkering al actief waren door bijvoorbeeld mantelzorg, vrijwilligerswerk of een traject vanuit een andere organisatie als Brijder of Reclassering (categorie 'eigen inzet').
- Op basis van data is een gerichte groep samengesteld die zijn gesproken en onderzocht is wat de mogelijkheden zijn om zich te ontwikkelen en of een traject naar Rijnvicus mogelijk is. Het is de verwachting, dat deze actie leidt tot een verhoging van het aantal aanmeldingen bij Rijnvicus.

6.3 Samenwerking in de Arbeidsmarktregio Holland Rijnland

Het afgelopen halfjaar heeft het Rijk het plan 'Dichterbij dan je denkt' uitgerold binnen de verschillende arbeidsmarktregio's. Kern van dit plan is om de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken en te zorgen dat de mismatch tussen werkzoekenden en werkgevers minder wordt. Er ligt regionaal inmiddels een plan, dat in het tweede halfjaar 2022 uitgevoerd wordt.

Daarnaast is het plan Perspectief op Werk (POW) in 2022 nog actueel. Dit plan heeft het Rijk de afgelopen jaren bij de regio's uitgezet om verder vorm te geven. Hier is een verstevigde regionale samenwerking van de werkgeversservicepunten (WSP) uit voortgekomen: er is nu één regionaal WSP voor de arbeidsmarktregio Holland Rijnland, wat de dienstverlening aan werkgevers ten goede komt. In het afgelopen halfjaar is gewerkt aan een vervolg op het uitvoeringsplan WSP 2021 voor de jaren 2022 en 2023. Het WSP Holland Rijnland is inmiddels een krachtige samenwerking vanuit de gemeenten, UWV, DZB, Provalu en Rijnvicus. De brancheteams vormen het hart van de samenwerking en zij weten zich ondersteund door het teammanagersoverleg, directeurenoverleg en het AO Participatie.

In 2022 is verder het regionaal mobiliteitsteam RMT actief geweest. Het Rijk heeft tijdens de coronaperiode deze crisisinterventie ingesteld. Onderdeel was de inrichting van een regionaal mobiliteitsteam RMT per arbeidsmarktregio. Leiden heeft hierin als centrumgemeente de coördinatie. Deze interventie is door het Rijk verlengd en loopt door in 2023. Voor de arbeidsmarktregio zijn middelen beschikbaar gesteld. De informatieverstrekking en voortgang vindt plaats in het Ambtelijk Overleg Participatie Holland Rijnland waar alle gemeenten in Holland Rijnland aan deelnemen. Borging van de aansturing op managementsniveau is nog een punt van aandacht.

Op 11 oktober heeft het ministerie van SZW een brief naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin is aangegeven dat er per arbeidsmarktregio een regionale arbeidsmarkt infrastructuur moet komen die voldoet aan bepaalde voorwaarden. Er is ook een start gemaakt door het ministerie om bij gemeenten, UWV en andere samenwerkende partners als vakbonden en werkgeversorganisaties op te halen hoe die regionale infrastructuur er dan uit zou moeten komen te zien. Dit vraagt veel van de afzonderlijke gemeenten in de arbeidsmarktregio. Binnen de Rijnstreek heeft een brainstorm bijeenkomst plaatsgevonden op beleidsniveau om na te gaan wat wij als subregio belangrijk vinden. Wat er van gemeenten en binnen de arbeidsmarktregio wordt verwacht is nog niet scherp. In de regio is besloten om in het eerste kwartaal van 2023 een verkenning te laten plaatsvinden die inzicht geeft in cijfers over de situatie in onze arbeidsmarktregio en inzicht in de behoefte die er is.

6.4 Bijzondere bijstand: uitkering energietoeslag

Vanwege de sterk gestegen energieprijzen kwamen in 2022 vele huishoudens in te problemen. Het Rijk heeft daarom besloten om aan mensen die rond moeten komen van een laag inkomen een energietoeslag uit te keren. Deze regeling wordt vanuit de Participatiewet/bijzondere bijstand uitgevoerd. Omdat deze geen deel uitmaakte van de Dienstverleningsovereenkomst, voeren wij deze op als project.

Tabel 30: Aanvragen energietoeslag

Aanvragen 2022	Energietoeslag
Ambtshalve toegekend	311
Individuele aanvragen	699
Totaal	1.010
Besluiten:	
Afgewezen	107
Ingetrokken	5
Niet ontv./Buiten beh.	6
Toegekend	836
In behandeling	56
Totaal	1.010

6.5 Vereenvoudigde Bbz tijdens coronacrisis (Bbz- light)

Als gevolg van de coronacrisis konden ondernemers gebruik maken van een aantal steunmaatregelen voor ondernemers. De gemeenten voerden de regeling TOZO (Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers) uit. Deze regeling is per 1 oktober 2021 afgeschaft, maar ook daarna

werden nog coronabeperkingen aan ondernemers opgelegd. Als gevolg hiervan golden tussen 1 oktober 2021 en 31 maart 2022 vereenvoudigde regels om voor ondersteuning vanuit de Bbz-regeling in aanmerking te komen.

Tabel 31: aanvragen vereenvoudigde Bbz tijdens coronacrisis

Aanvragen 2022	Bbz light	Bbz light aanvragen 2021 afgehandeld in 2022
Afgewezen		
Ingetrokken	1	
Niet ontv./Buiten beh.		1
Toegekend	8	4
In behandeling		
Totaal	9	5

6.6 Jeugdwerkloosheid actieplan

Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt hebben het Actieplan jeugdwerkloosheid beïnvloed. Aan het begin van de coronacrisis werd rekening gehouden met een fors oplopende werkloosheid. De plannen waren er dan ook op gericht om een brede groep jongeren (enige) extra ondersteuning te bieden bij hun start op de arbeidsmarkt. Ook het vinden van een stage was zeker aan het begin van coronacrisis lastig. Maar het herstel van de economie zette al snel in en ook steunpakketten hebben waarschijnlijk veel blijvende werkloosheid onder jongeren voorkomen.

Het grootste deel van de gediplomeerde jongeren heeft dan ook de weg naar de arbeidsmarkt weten te vinden en zal dat de komende tijd waarschijnlijk ook doen. De kwetsbaarheid zit structureel vooral bij bepaalde groepen: de voortijdig schoolverlaters, vso/pro-jongeren (voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs), jongeren met mentale of gezondheidsbeperkingen of met een migratieachtergrond. Jongeren met problematiek op meerdere terreinen zoals schulden, huisvesting, mantelzorg, eenzaamheid of (latente) zorgvraag zijn extra kwetsbaar.

Dit zijn de zaken waarop voortgang is geboekt:

- **Stageaanpak:** verbinding aanbrengen tussen scholen, werkgevers en partnerorganisaties; Het probleem is geen stagetekort, maar een mismatch van stage aanbieders en stage zoekenden. Bovendien is er een intern stagebureau opgericht waarmee de gemeente stagiaires werft voor de eigen organisatie. Zo kan de gemeente fungeren als rolmodel naar werkgevers toe.
- **Extra ondersteunende inzet voor begeleiding jongeren naar werk of (terug) naar school;** binnen Rijnvicus is een klantregisseur specifiek voor jongeren ingezet. Daarnaast is er een project 'jongeren in de participatiewet' opgestart binnen de Uitvoeringsagenda 2.0 Dit betreft vooral de samenwerking tussen team inkomen, het JIP Serviceplein en Rijnvicus om de route van jongeren naar onderwijs en werk te herzien. Zie ook pagina 20 Sluitende aanpak voor jongeren in de Participatiewet.

- Preventief met scholen **'uitstroomoverleggen'** organiseren voor afstuderende jongeren die nog niet klaar zijn voor de arbeidsmarkt. Het werkproces útstroom is volop in ontwikkeling. MBO Rijnland is in juni van start gegaan met de eerste fase van het nieuwe werkproces: het uitzetten van vragenlijsten bij uitstromende leerlingen en het selecteren van leerlingen voor een eerste gesprek binnen het mbo.
- We zijn van start gegaan met een **Triple Helix aanpak** rond hybride leren op entree niveau. Hierin participeren 4 gemeentes, vier werkbedrijven en diverse werkgevers. We gaan dit aanwenden om School@Work te vergroten en verder te ontwikkelen.
- Mentorproject. Dit project koppelt jongeren met een specifieke vraag aan een mentor (een vrijwilliger uit de samenleving met kennis van het thema). Voorbeelden zijn jongeren die een beroepsveld willen verkennen om een opleidingskeuze te maken, of jongeren die van opleiding willen switchen. Soms zijn het ook jongeren die vastlopen in hun leven. Ze worden veelal aangemeld vanuit het RMC of het JIP Serviceplein. In 2022 zijn ongeveer 70 trajecten gestart.
- Het actief benaderen van Jongeren buiten beeld (23-27 jaar) i.s.m. het RMC Zuid Holland Oost. Ook hier werd gewerkt met huisbezoeken. Het totaal aantal jongeren dat persoonlijk is gesproken is 44. Het betrof jongeren uit de gemeente Nieuwkoop, Rijnwoude, Boskoop, Zwammerdam en de wijk Ridderveld. Dit project ligt nu stil gezien de lijsten vanuit het inlichtingenbureau niet altijd up to date waren of onvolledig. Navraag bij het inlichtingenbureau leerde dat zij de lijsten van "Jongeren in Beeld" op dit moment gaan herzien in samenwerking met 12 gemeenten en het SZW.

5. Vooruitblik 2023

7.1 Jaarplan Participatiewet

Jaarplan Participatiewet 2023 Serviceplein, Rijnvicus en Maatschappelijke ontwikkeling

Voor het jaar 2023 zijn we voor het eerst gestart om te werken met een jaarplan Participatiewet. We willen met dit jaarplan de samenwerking tussen Rijnvicus en het Serviceplein verstevigen en zorgen dat we de uitvoering van de Participatiewet eenduidig is. Op deze manier ontvangt de inwoner die behoort tot de doelgroep van de Participatiewet binnen de kaders, de dienstverlening die nodig is. In dit jaarplan geven we aan wat we gaan doen. We beschrijven wat we willen bereiken en geven inzicht in wat er op ons af komt. Dit is belangrijk, om te voorkomen dat we - zoals in de afgelopen jaren gebeurde - minder worden overvallen worden doordat 'dingen moeten gebeuren'. Hoe dit precies uitpakt, is nu nog niet te zeggen, maar we kunnen zo hopelijk beter keuzes maken en het werk met elkaar op gaan pakken.

Wat gaan we doen?

Dit gaat in ieder geval om de deelprojecten die zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda 2.0. Daarnaast zijn er ook activiteiten die we gaan inzetten na de evaluatie van het plan van aanpak 'ombuiging bestand' en hebben we de ambitie om aan (verder) aan de slag te gaan met de volgende onderwerpen:

- * Inzet Participatie-intake
- * Optimaliseren van het proces doorzetting naar Serviceplein en naar Rijnvicus en vice versa
- * 'Zittend bestand' in beweging
- * Kennisbevordering professionals in de uitvoering

In het (half)jaarverslag 2023 zullen we opnemen wat er is gebeurd.

Wat komt er op ons af?

Er zijn veel ontwikkelingen die de Participatiewet raken. We verwachten dat de volgende ontwikkelingen impact hebben op de uitvoering door het Serviceplein en Rijnvicus.

- * Toename instroom statushouders door dubbele taakstelling huisvesting statushouders.
- * Toename faillissementen van ondernemers
- * Op 1 januari 2023 start de samenwerking met de GGD voor de uitvoering van medische keuringen. Dit moet geïmplementeerd worden.
- * Wachtlijsten kinderopvang; door de krapte op de arbeidsmarkt zijn er wachtlijsten om kinderen te plaatsen bij de kinderopvang. Dit is een belangrijke randvoorwaarden om kandidaten te laten deelnemen aan trajecten sociale activering, inburgering en trajecten naar werk.
- * Regionale arbeidsmarkt infrastructuur; het Rijk heeft een contourennota bekend gemaakt in oktober 2022 om te komen tot een gezamenlijke uitvoering binnen de arbeidsmarktregio Holland Rijnland. De planning is dat het Rijk eind Q2 2023 komt met nieuwe wetgeving en de uitwerking in 2024 van kracht wordt.
- * 'Dichterbij dan je denkt'; het Rijk heeft in 2022 een plan neergelegd om de krapte op de arbeidsmarkt te bestrijden en de mismatch op de arbeidsmarkt tegen te gaan. Dit plan zal ook in 2023 van kracht zijn.
- * Hoofdzak Werk; landelijk project vanuit het Rijk, waarvoor de arbeidsmarktregio Holland Rijnland een plan van aanpak heeft opgesteld. Hierbij heeft de subregio Rijnstreek een inspanningsverplichting om 30 trajecten in te zetten - gericht op arbeidsinschakeling - voor inwoners die onder behandeling zijn van de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ).

- * Jeugdwerkloosheid; project dat voorkomt uit de steunmaatregelen in het kader van Corona en voor het jaar 2022 (ook te gebruiken voor 2023) vanuit de centrumgemeente Leiden beschikbaar is gesteld voor de subregio Rijnstreek. Doel is het voorkomen van jeugdwerkloosheid.
- * Er is behoefte om in te zoomen op Handhaving. Mede door de ontwikkelingen rondom Participatiewet in Balans is er aanleiding om de afspraken en werkinstructies onder de loep te nemen en te actualiseren.
- * Er is behoefte om de dienstverlening die beschikbaar was/is als het gaat om parttime ondernemen onder de loep te nemen en te actualiseren. Dit gaat om de dienstverlening aan de inwoner en waar binnen de uitvoering de dienstverlening onder te brengen en vorm te geven.

7.2 Wetgeving

Voor zover nu bekend, komen er vanuit het Rijk een aantal wetswijzigingen aan, die effect hebben op de uitvoering voor Serviceplein of Rijnvicus. Dit vraagt inzet voor Alphen aan den Rijn, maar ook afstemming met de DVO-gemeenten. Het kan ook afstemming vragen binnen de arbeidsmarkt Holland Rijnland.

- * Participatiewet in balans; verwachte ingangsdatum 1 januari of 1 juli 2024. Dit heeft impact op team inkomen, team JIP, team ontwikkeling en team werk.
- * Regeling vergoeding IPS-trajecten 2022 voor de gemeentelijke doelgroep; de ministeriële regeling bevat regels voor het verstrekken van subsidie ten behoeve van IPS-trajecten (Individuele Plaatsing en Steun) in 2023 en 2024 met als doel om de arbeidsparticipatie van mensen met psychische aandoeningen te vergroten. Verwachte ingangsdatum 1 maart 2023. Dit heeft impact op team inkomen, team MCV, team ontwikkeling en team werk. De regeling is ten behoeve van het project Hoofdzaak Werk.
- * Regeling invoering minimumuurloon; In het coalitieakkoord van het Rijk staat: We maken werken lonender en verkleinen de armoedeval. We voeren een minimumuurloon in op basis van de 36-urige werkweek initiatiefwetsvoorstel Gijs van Dijk (PvdA) en Maatoug (GroenLinks), (Kamerstuk 35335)). Deze regeling is ter uitvoering van dit initiatiefwetsvoorstel. Ingangsdatum 1-1-2023.
- * Wijziging Besluit advisering beschut werk ivm behoud advies beschut werk; Het Besluit advisering beschut werk wordt gewijzigd zodat het mogelijk wordt om ander werk dan beschut werk te starten, met behoud van het UWV-advies voor een indicatie voor beschut werk. Ingeval betrokkene wenst terug te gaan naar beschut werk, herleeft het eerdere UWV-advies. Verwachte ingangsdatum zsm
- * Wetsvoorstel Breed offensief; deze wet voert wijzigingen door waarmee het voor inwoners met een arbeidsbeperking eenvoudiger moet worden om te participeren op de arbeidsmarkt. In het wetsvoorstel is ook een plicht opgenomen die een plek moet krijgen in de verordening Sociaal Domein. Dit traject wordt binnen de Rijnstreek op korte termijn opgepakt. De wet gaat in op 1-7-2023.

7.3 Inbesteden uitvoering Schuldhulpverlening

Plangroep is een externe partij die fase 2 en 3 van het schuldhulpverleningstraject voor ons uitvoert. Eind 2023 loopt het contract met deze organisatie af. In de eerste helft van 2022 is onderzocht of het mogelijk is om het volledige schuldhulpverleningstraject zelf uit te gaan voeren. Dit is onder andere ingegeven door de wens om de visie van maatwerk goed te borgen en tevens om de problemen die we ervaren (hebben) binnen de uitvoering van Plangroep op te lossen. In 2022 is het besluit genomen om per 1 januari 2024 het hele traject zelf uit te voeren, inclusief budgetbeheer en schuldhulpverlening voor ondernemers. Dit is met de DVO-partners besproken en afgestemd. In 2022 zijn de ambtelijke voorbereiding hiervoor gestart.

7.4 Wet inburgering

De taakstelling voor het huisvesten van statushouders verdubbelt in 2023. Dat is een opgave van het Rijk.